VELKÁ DOBRODRUŽSTVÍ

Za elegancí barrandovských vil

GPS souřadnice: 50.0308005, 14.3936505

Praktické informace

Délka trasy: 3 km

Obtížnost: Lehká cesta po chodnících po rovince. Teprve v závěru po lesní pěšince, která vede do mírného kopce zpátky k autobusové zastávce. Na procházku se lze vydat v kterémkoli ročním období. V zimě nezapomeňte nazout pevné neklouzavé boty, ve finále to do kopečka může mírně podkluzovat. Trasa začíná a končí na autobusové zastávce Filmové ateliéry. Kočárky i kola projedou. Pejsky můžete vzít s sebou.

Parkování: Kdekoliv v okolí Kříženeckého náměstí. U studií je také možnost placeného parkování.

Jak dojedete: Autobusu č. 105 jede od stanice metra Smíchovské nádraží asi 15 minut. Vystoupíte v zastávce Filmové ateliéry.

www.idos.cz

Turistická mapa: Odkaz na mapy.cz

Možnost občerstvení: Na Kříženeckého náměstí je Jídelna Barrandov Studio. Další restaurace najdete až na sídlišti, kam je možné popojet autobusem nebo autem. Doporučujeme restaurant Kamera blízko Chaplinova náměstí.

Popis výletu - Legenda pro rodiče

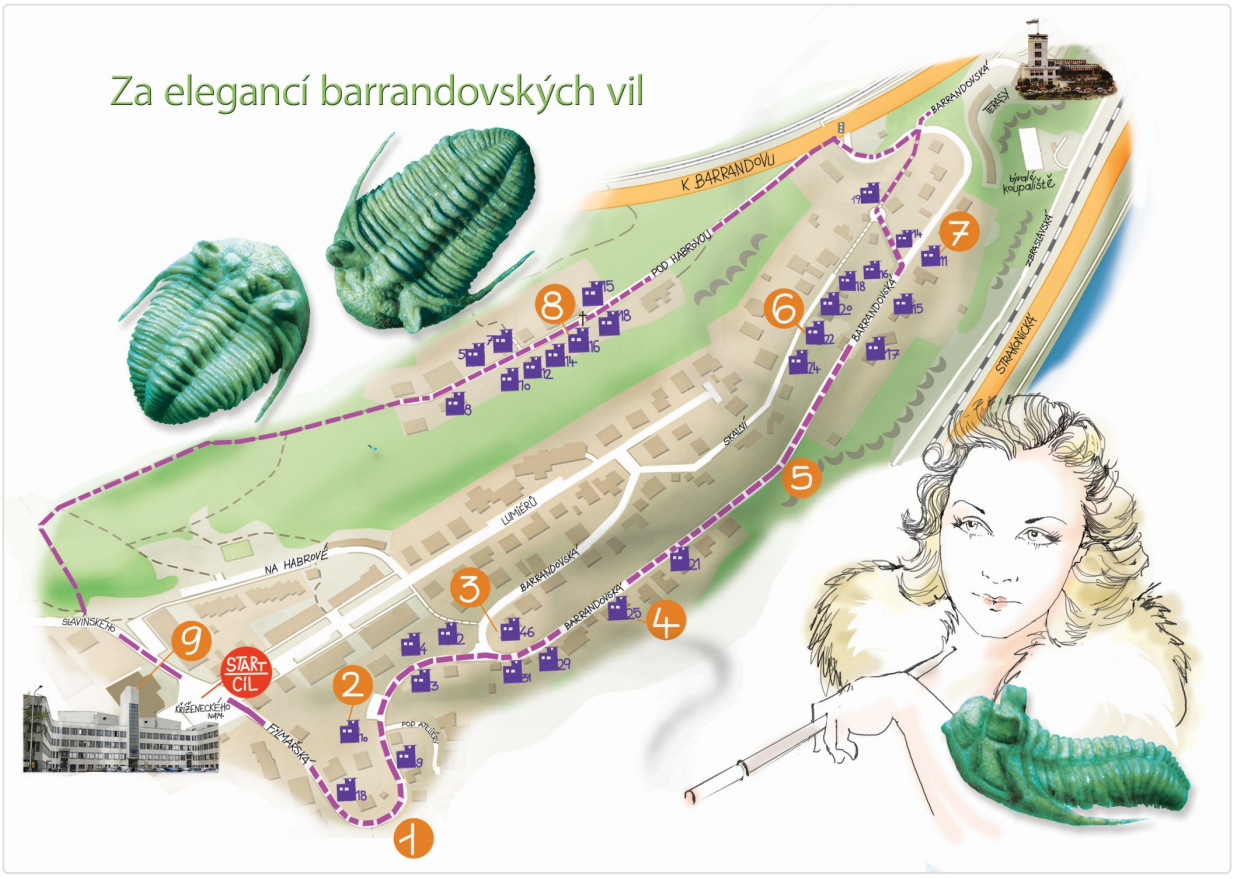
Milí cestovatelé,

dnešní výlet vás zavede mezi barrandovské prvorepublikové vily. Z iniciativy bratrů Havlových postaveny na skalnatém návrší nad Vltavou mezi nově postavenou restaurací Barrandovské terasy a filmovými ateliéry. První roku 1929 v ulici Pod Habrovou, další v ulicích Barrandovská a Filmařská. Provedeme vás kolem nich a o některých si řekneme více. Půjdeme po stopách Adiny Mandlové, Aleny Ladové, Miloše Havla nebo třeba Jaroslava Dietla.

Během výletu budete vyplňovat doplňovačku. Pokud se vám podaří vyluštit tajenku, můžete ji přinést do Informačního centra Prahy 5 ve Štefánikově ulici a dostanete za ni dáreček. Právě Městská část Praha 5 a Centrum sociální a ošetřovatelské pomoci (CSOP) si pro vás u naší agentury Velká dobrodružství tento výlet objednaly.

Řadu údajů jsme s dovolením nakladatele i kolektivu autorů čerpali z knihy Slavné stavby Prahy 5 Barrandov (nakladatelství Foibos books, 2018).

Mapa výletu

Za elegancí barrandovských vil
K BARRANDOVU
POD HABRŮVKU
BARRANDOVSKÁ
TERASY
STRAŠNICKÁ
SKALNÍ
LUMIÉRŮ
NA HABROVÉ
SLAVÍNSKÉHO
START
CÍL
KŘENECKÉHO NÁM.
PODKOVÁŘSKÁ
POD ATELIÉRY
1
2
3
4
5
6
7
8
9

Doplňovačka

Popis cesty a hádanky:

Cesta začíná na Kříženeckého náměstí, odkud pomalu sejdete Filmařskou ulicí k prvním vilám. Některé uvidíte dobře, některé jsou schované v zeleni nebo za vysokými ploty.

Barrandov je čtvrť na skále nad levým břehem Vltavy. Je známá především filmovými ateliéry, které se nacházejí v její staré části. Vysílají odtud TV Nova a Barrandov. Právě od jejich hlavní budovy vycházíme. Vidíte nějakého moderátora nebo herce? Určitě jsou jen pár metrů od vás.

Nápad situovat vilové město na pláň skalního ostrohu nad řekou se zrodil v hlavě mladého stavebního inženýra a podnikatele Václava Marii Havla, otce prvního porevolučního prezidenta. S přítelkyní a později po pět let manželkou Bělou Friedländerovou se za jejích studií v Americe vydali na okružní cestu po univerzitách. V Kalifornii stavitele uchvátila nádherná vilová čtvrť magnátů kolem univerzity v Berkeley. Inspirovala ho k nápadu vybudovat na krásném místě nad Vltavou podobnou.

Původní ideou bylo pojmout většinu budov v čistém funkcionalistickém stylu. Zadavateli staveb ale často byli bohatci fascinovaní pozlátkem amerických filmových velkopodívaných, takže se více prosadil romantický „hollywoodský“ styl. Umělce lokalita přitahovala i po válce. Žili tu například František Vláčil, Miloš Nedbal, slavný kadeřník 60. let Gerhard Matuška… V 70. letech zatoužili po hogo fogo adrese také komunističtí papaláši, například Miroslav Štěpán nebo Vasil Mohorita.

Na levé straně Filmařské hledáme vilu **č. p. 18**. Schovává se za plotem porostlým břečťanem a přísavníkem. Navrhl ji a v letech 1939–1940 pro paní **Markovou Kottovou** postavil architekt Václav Stach. Je zajímavá právě svým ryze funkcionalistickým vzezřením. Nic moc, prostě krabice, řeknete si možná. Pravé kouzlo se skrývá uvnitř a tkví v dokonale promyšleném a funkčním rozložení prostor. Přízemí je veskrze společenskou zónou a poskytuje dostatek místa k pořádání večírků. Vyšší patro zase ctí soukromí každého obyvatele.

Svého času ve vile bydlel laborant Miroslav Hamr, kterého 8. května 1945 popravily oddíly SS. A nejen jeho. O tom však až později, až dojdeme k místu tragédie. Nezačali jsme moc hezky, ale historie je historie.

Kousek pod vilou vede pěšinka, ze které je po cca 20 metrech nádherný výhled na Prahu, kdo chce, ten se tam může podívat, ale pak se, prosím, vraťte zpátky do ulice.

Nyní se podívejte napravo po č. p. 9. Než ho najdete, máme pro vás první hádanku do doplňovačky. Všude v zahradách vidíte okrasné tisy. Pomocí jejich jedu – taxinu – často „vraždila“ jedna slavná britská autorka detektivek.

1.Jak se spisovatelka jmenovala příjmením?

Pokud je ve slově písmeno CH, pište ho do dvou políček.

Č. p. 9 patří vile **Kalina** postavené v letech 1938–1939 pro ředitele vývozu koncernu Škoda Ing. Evžena Kalinu. Dům navrhl architekt Vilém Lorenc, interiéry Jan Čermák. Rovněž jde o funkcionalistický skvost. Třípodlažní, s čtvercovým půdorysem a pro funkcionalistické stavby typickou plochou střechou. S některými okny až „akvarijního“ charakteru. Doslova vystupují či vyčuhují z fasády, aby zachytila co nejvíce světla a maximálně propojovala obytný prostor s okolní zelení. Světlo je prvek, s nímž funkcionalismus intenzivně pracoval. Nikdy ho nebylo dost! Možná zahlédnete na zahradě i bazén.

Č. p. 10 najdete o pár metrů dále. Okrovou vilu postavenou v letech
1936 až 1937 navrhl pro pana **Kröhna** architekt Václav Girsa. Obří vila je třípodlažní, takřka bytovkového vzezření. Zajímavé je využití režných cihel, které opticky „odlehčují“ přízemí a v podobě podokenních říms a dalších detailů ozvláštňují jinak strohou fasádu s hrubou texturou. Kdo popojde o kousek dál, objeví v severní části pozemku romantickou roklinku s oválným jezírkem. Ke koupání asi nesloužilo, od toho je u domu bazén. V zahradě nerostou žádné ovocné stromy. To nám přivádí na mysl otázku:

2. Ve kterém státě USA najdete největší strom na světě?

Poradíme, že začíná na K.

Opět se zadívejme doleva. Náš pohled upoutá zahrada plná soch.

Patří k **č. p. 4.** Vila byla v letech 1934–1935 postavena pro profesora **Hynka Pelce** a jeho manželku Ludmilu. Navrhl ji známý architekt Vladimír Grégr, jehož jméno dnes uslyšíme ještě několikrát.

Prof. MUDr. Hynek Pelc působil na Karlově univerzitě a ředitelovalStátnímu zdravotníhmu ústavu. Jako člen odboje byl za druhé heydrichiády 13. června 1942 zatčen. Popraven byl 2. července 1942, v předvečer konce stanného práva.

Tak tahle vila není funkcionalistická. Spíš by sedla do příhraniční vesnice s Německem. Ale hrázděné zdivo to není, spíše je to dekorativní prvek.

Hrázděné zdivo technologicky čerpá z odkazu 12. století. Jak hrázděné stavby vznikaly? Nejdříve se z trámů pospojovala nosná konstrukce, kterou poté zedníci vyplnili, aby vznikly zdi. Čím? Hliněnou mazaninou smíchanou se slámou, kameny, v pozdějších stoletích cihlami. Trámy většinou zůstaly neomítnuté, jen natřené nějakou barvou. Na rozdíl od tradičních hrázděných staveb jsou okna Pelcovy vily velká a bohatě členěná. Takže jde v podstatě o variaci na lidovou architekturu.

Z ulice je v zahradě viditelná socha nahé dívky v nadživotní velikosti. Jde o kopii Vltavy sochaře Josefa Pekárka, kterou obdivujeme z mostu Legií na špici Dětského ostrova. Barrandovská děva se ale jmenuje Eva. Společnost jí dělají další sochy. Nejen lidí, dokonce i zvířat. Která vidíte? A najdete anděla?

Č. p. 3 nese vila malíře Vladimíra Fröhlicha z roku 1935, která je spíše známá jako **vila manželů Fröhlichových.** A aby Fröhlichů nebylo málo, navrhl ji architekt Jaroslav Fröhlich. Vypátrat, v jakém či zda vůbec byli Vladimír a Jaroslav příbuzenském vztahu, se nám nepodařilo. A už vůbec, co vlastně Vladimír maloval.

Jistý je však zdroj inspirace, který architekta Jaroslava přivedl na myšlenku pojmout vilu v duchu staveb anglického venkova. Může za to jeho pan otec (další Fröhlich), tentokrát František. Tento ve své době známý pražský dekoratér – malíř zdobných motivů na vnitřní i vnější stěny příbytků – spolupracoval s Janem Kotěrou, zakladatelem české moderní architektury. A nechal si od něj v anglickém stylu navrhnout dnes už památkově chráněný weekend či spíše summer house v Černošicích. Jaroslav v domě pobýval, znal Kotěrovy vrcholné stavby… Výsledkem je vila na Barrandově. Tvarově anglická, fasádou po kotěrovsku královéhradecká. Červeň jejích neomítnutých cihel šíří do okolí optimismus. Nebo nám to tak alespoň připadá. Vám ne?
(Povídání o černošickém letním sídle najdete v našem výletě s tajenkou po Černošicích.)

Vidíte na domě dekorativní lucernu? Možná vám posvítí na další cestu k rozcestí.

Než na něj vstoupíte, pozvedněte oči vlevo nahoru (asi tak na 10. až 11. hodinu). Spatříte Havlíkovu španělskou či spíše kalifornskou haciendu **č. p. 2**, další pomník prvorepublikového škodováckého funkcionáře. Tentokrát ředitele pražského závodu automobilky Škoda. Opět z prvoválečných let 1939–1940. Dům navrhl architekt Josef Kačírek. Valbová střecha kryje 450 m_2 užitné plochy (10 + 1 a 2 + 1) v pouhých dvou podlažích. Arkády chrání před spalujícími paprsky adresy na nejžhavějším společenském výsluní. Ještě nedávno jste si tohle pseudovenkovské stavení mohli pronajmout za pouhých 50 000 Kč měsíčně. I když… Radši ne. Kdo by to uklízel!? :)

Jsme na křižovatce. Filmařská ulice se v zatáčce napojuje na Barrandovskou. Ulice je v podstatě „dvoupatrová“. Horní a dolní. Vydáme se do spodní…

A staneme v zenitu výletu. U **č. p. 46**, nejznámější a pro okukovatele nejatraktivnější vily star stříbrného plátna **Adiny Mandlové** z roku 1932, dnes už kulturní památky.

Adina sice měla dům nejspíš pouze zapůjčený od jeho investora Václava Marii Havla, bydlela tu jen za okupace a kromě docházkové vzdálenosti do práce jí mnoho štěstí nepřinesl, ale… Označení vila Adiny Mandlové už budově nikdo nevymaže. Asi i proto, že je stavba stejně extrémně sexy. Jako Adina sama!

Krátce po dostavbě byla vila známá jako **vzorový dům č. 1**. Šlo tedy o „reklamní“ budovu, kterou si mohli projít zájemci o barrandovské stavební pozemky, aby zahořeli pro budování svých sídel právě zde.

Zároveň sloužila jako ukázková z hlediska architektonického pojetí. Chtěl-li V. M. Havel naplnit svou vizi vilové čtvrti pro smetánku v nejvyšším architektonickém trendy stylu, musel klienty nadchnout, ukázat jim, jak by měla jejich sídla

přibližně vypadat. Proto vyzval předního architekta Vladimíra Grégra, vnuka proslulého mladočeského politika dr. Eduarda Grégra, žáka Josefa Gočára, a navíc zaměstnance své firmy, ať se pustí do díla. Vybral dobře. Vladimír Grégr nakonec barrandovský kopec vilami doslova posel a většina je nadčasově dokonalá. Na několik ještě při vycházce narazíme.

Vila je funkcionalistická a dobře se na ní demonstruje záliba tohoto stylu v námořních, lodních, prostě v tzv. nautických motivech. S trochou fantazie nevidíte dům, ale obří zaoceánskou loď plující na vlnách zeleně. Terasa jako kapitánský můstek, parníkové zábradlí, kruhové okénko, žebříček na vyšší palubu… Vše funkční, tvarově čisté, plné světla a vzduchu, prostorné jako moře.

V časech Adiny Mandlové prý vila stála 560 000 Kč. Za kolik ji pořídila nynější obyvatelka, kterou je bývalá programová ředitelka TV Nova a současná klíčová osobnost jednoho z největších mediálních domů ČR Libuše Šmuclerová, nevíme.

O Adině Mandlové

Svého času byla nejpopulárnější a nejobsazovanější českou filmovou herečkou. Muži leželi Adině u nohou a dívky se jí chtěly podobat.

Mandlová se narodila 28. ledna 1910 v Mladé Boleslavi. Otec, pro nějž byla benjamínkem a jedinou dcerou, v ní od malička pěstoval pocit výjimečnosti. V rodině jí dokonce museli vykat. Jméno dostala podle postavy z opery Nápoj lásky. Vše se však změnilo, když otec zemřel. Z gymnázia ji pro špatné chování vyloučili. Po dvou letech z penzionátu v Paříži také. Naučila se tu ale vařit a zdokonalila si francouzštinu a němčinu. Stihla i otěhotnět a potratit.
Po návratu do vlasti se adeptka herectví záhy vydala do Prahy. Uchytila se jako manekýna (modelka) proslulého módního salonu Rosenbaum. Po čase získala první roličku ve filmu Děvčátko, neříkej ne! (1932). Řekla jedinou větu: „Z lásky bolí vlásky.“ I tato minizkušenost jí ukázala cestičku do světa bohémy. U toalet kavárny Slavie omámila vanem svých netopýřích řas vlivného muže českého filmu – herce a režiséra Hugo Haase. A bylo vymalováno. Stala se jeho milenkou a hereckou partnerkou v několika úspěšných filmech. (Mimo jiné Život je pes či Mravnost nade vše). Rozešli se, ale Adina už zářila jako kometa. Například v dramatu Noční motýl či po boku Oldřicha Nového v komediích Kristián (1939) či Přítelkyně pana ministra.

Točila, žila a milovala naplno. Což se neodpouští. Pomluvy bujely. V květnu 1943 se pokusila vylepšit si kádrový profil sňatkem s levicově orientovaným malířem Zdeňkem Tůmou. Týž rok však spáchal sebevraždu. Prý ho utýrala nevěrami… Při dalším pokusu o vážný vztah se zamilovala do ženatého hereckého kolegy Vladimíra Šmerala, který byl ke všemu komunista. Otěhotněla, holčička se narodila mrtvá. V roce 1944 dokončila svůj poslední film v Čechách – komedii Sobota. Pomluva, že měla za války poměr se státním tajemníkem K. H. Frankem, ji stála tři měsíce vězení a veřejné odsouzení.

V Čechách pro ni práce nebyla. Účelovým sňatkem s Josefem Kočvárkem, pomnichovským emigrantem, který vstoupil do RAF a změnil si jméno na Joe Knight, se proto přesunula do Británie. Jako herečce jí ani tady pšenka nekvetla. Pokoušela se zabezpečit osvědčeným způsobem – vztahy. Jenže krachovaly. I manželství s boháčem Geoffreym. Ve Švýcarsku se vyléčila z tuberkulózy a posledních iluzí. A po návratu do Anglie konečně našla muže, s nímž bez problémů v lásce a harmonii vydržela až do jeho smrti v roce 1990: homosexuála Bena Persona, módního návrháře. Nepřežila ho o dlouho. Přijela zemřít do vlasti a v červnu 1991 se jí to v příbramské nemocnici podařilo. Bylo jí 81 let.

Ve filmu Ducháček to zařídí z roku 1938 hrála Adina s dalším obyvatelem velkovily (i když v Dejvicích). Využijme ho k dotvoření naší tajenky.

3. Jak se Vlasta jmenoval příjmením?

Adina byla na svou dobu provokativně moderní ženou. In a cool chtěl být také V. M. Havel. Zejména v oblasti **stavebních technologií**. Pro „své“ vily hledal nový materiál. Pálené cihly mu nevyhovovaly, protože mokré procesy vyžadovaly pauzy na vysychání, což výstavbu prodlužovalo. Získal kontakt na inženýra Erika Ivara Lindmanna, vedoucího technika švédské firmy, která vyráběla nový porézní materiál z cementu a takzvané umělé pemzy – pěnový beton neboli **lindbeton**. Umělá pemza vznikala zahřátím cihlářské hlíny na teplotu 1350 °C a jejím následným ochlazením. Směs této drcené umělé pemzy, písku a cementu tvořila pórovitý beton, který dobře vysychal. Vyráběly se z něj tvárnice nebo byl využíván při betonáži. Lindmann zkoumal, zda je možné jej vyztužit železem.

Vhodný druh cihlářské hlíny našli v hliništi v Litovicích u Prahy. Ing. Lindmann tu postavil pec a zahájil těžbu. Lindbeton se začal vyrábět v polovině roku 1928. Válka však jeho produkci ukončila.

My ale nekončíme a pokračujeme Barrandovskou ulicí k číslu **31**.
Vilu uvidíte napravo. V letech 1937–1938 byla podle návrhu architekta Jindřicha Friedla postavena pro sběratele starožitností a amatérského restaurátora kovů **Otakara Riegela**. Svého syna – rovněž Otakara – dal vyučit zlatníkem, čímž započal tradici, jejímž nynějším nositelem je PhDr. Norbert Riegel, jehož firma se zabývá restaurováním nejcennějších památek z drahých, obecných a železných kovů, bez nadsázky národního stříbra. A ve vile dodnes sídlí.
Zatímco architekt zahynul v Terezíně…

Z architektonického hlediska stavba spadá do kolektivu barrandovských luxusních romantizujících megapastoušek. Ovšem muškáty v oknech jsou v létě skvostné!

Na stejné straně můžete obdivovat vilu s **č. p. 29** architekta Františka Alberta Libry. Byla postavena roku 1937 pro ředitele hlubočepské továrny na výrobu kyslíku a kyseliny uhličité **Arnošta Grossmanna**. K čemu je taková kyselina uhličitá dobrá? K výrobě sodovky!
Uf, jsme zpátky u funkcionalismu. Moc toho z něj asi nevidíte, ale pět minibalkonků u pěti francouzských oken směřujících do zahrady přímo vybízí k pětinásobné pražské simulaci scény Kate Winsletové a Leonarda di Capria na přídi Titanicu. Komornější, bezpečnější a hezčí. A kdyby se z balkonků připomínajících skokanské můstky dalo hupsnout rovnou do bazénu, to by byla teprve paráda.
Jenomže to nevíme, protože k funkcionalistickým domům patří i ochrana soukromí obyvatel před zvědavýma očima z ulice. Zezadu se aspoň můžete pokochat například pro barrandovské vily typickou hrubou omítkou, tentokrát zase s o trochu jiným čárkovým vzorem. Nebo chytrým použitím skleněných cihel – luxferů, které splňovaly potřebu světla i ochrany před „čumily“. Byly průsvitné, ale neprůhledné. Kdysi bývaly ve velké oblibě, pak je doba smetla do zapomnění.

A jdeme dál.

Č. p. 25 je známé jako vila **Pavla Růžičky.** Od 25. listopadu 1992 je kulturní památkou. Kdo byl Růžička? Legionář a diplomat. Ale jen do roku 1948. Po únoru raději zůstal v Irsku. Kdo vilu projektoval? Již několikrát zmiňovaný Vladimír Grégr. Dokončena byla roku 1936.

Zase funkcionalismus, zase jinak zvrásněná omítka. Originální ozvláštnění? Pro změnu dřevěné obklady, z ulice viditelný dřevem obložený polygonální arkýř na boku budovy, luxfery ve dřevě u zádveří.

Majitelkou je údajně JUDr. Dominika Kolowrat Krakowská, takže v podstatě obdivujete šlechtické sídlo. V 60. letech minulého století tu ale bydlel neurozený filmový režisér, scenárista a občasný herec Vladimír Čech. (S „milionářem“ Vladimírem nemá nic společného.) Natočil toho více než dost, ale většina jeho snímků zapadla. Přežil pouze první z jeho hraných filmů – Divá Bára s Vlastou Fialovou v hlavní roli.

4. Jak se jmenuje křestním jménem autorka povídky Divá Bára?

Stále se díváme napravo.

Vilu **č. p. 21** z roku 1940 pro **manžele Wolfovy** opět navrhl Vladimír Grégr.

Zajímavé ale je, že vila není tak ryze čistě funkcionalistická jako jiné Grégrovy stavby na Barrandově. Třeba ta valbová střecha… Koukli jsme na architektonické studie a ejhle! Na původních měl dům vypadat spíše jako tyrolský penzion. Pak si to asi někdo rozmyslel a vzniklo funkcionalistické dílko s něco málo prvky venkovské architektury. Líbí?

Nyní prakticky stojíme nad propastí. Přesněji na vrcholu známých barrandovských skal, které míjí každý, kdo se po Strakonické či vlakem po trati v jejím těsném sousedství pokouší vyjet z Prahy.

Geologicky významné území má rozlohu jedenáct a půl hektaru a je svéráznou hmotnou dokumentací prvohorního vývoje pražské pánve. Po francouzském inženýrovi a paleontologovi Joachimu Barrandovi dostala skaliska jméno v roce 1884, záhy po jeho smrti. Málo se ví, že se stal Barrande celosvětové známým vědcem právě díky průzkumu geologických útvarů a zkamenělin ve středních Čechách. Paradoxem je, že jedním z mála míst v barrandovských skalách, kde se dali nalézt trilobiti (jakýsi symbol této části Prahy), není onen nejvíce viditelný masiv, ale lom pod oblíbeným podnikem TERASY BARRANDOV.

Skála je skutečně zajímavě zvrásněná. Jako bychom se dívali na zkamenělé pomačkané plátky listového těsta nebo bloků papíru. Odborníci se dodnes přou, jak ke zvrásnění zemských vrstev došlo. Jeden názor říká, že to bylo při kolizi z moře povstalých kontinentů. Konkurenční tvrdí, že mnohem dříve, ještě pod hladinou. Například při velkém podmořském

sesuvu.

Najděte zelenou cedulku, která o skalách informuje, vyhledejte druhý odstavec a…

5. Napište, jak se jmenuje lokalita na jihu?

Nad skalami v ulici **Barrandovská 17** najdete vilu Miloše Havla, mediálního mága, bratra Václava M. Havla a logicky strýce prezidenta Václava. Zahrada začíná už pár metrů za cedulkou). O parcelu s výhledem do údolí Vltavy měl nejprve zájem automobilový závodník Čeněk Junek. Rčení: *Já na brachu, brácha na mne!* však opět osvědčilo svou pravdivost a Miloš dostal přednost.

Podle návrhu filmového architekta Viléma Rittershaina nad lomem nejdříve vyrostl srub. Až v letech 1939-41 ho nahradila luxusní vila navržená Vladimírem Grégrem – romantická velkorezidence ve venkovském stylu. Miloš Havel si ji moc neužil. Při pokusu o útěk byl v roce 1949 na hranicích lapen a dům mu byl zabaven. Sloužil pak jako velvyslanectví Argentiny. Po revoluci byla vila vrácena rodině Havlových, přesněji Václavovi. Prodal ji bohatému podnikateli, jeho holdingu. Byly v ní různě orientované kluby pro businessmany. Dnes snad patří jednomu slovenskému podílovému fondu. Moc z ní neuvidíte, protože je samozřejmě ve všech ohledech i ze všech úhlů pohledu nedobytná.

Ale ten plot je zajímavý, že?

Popojděme a podívejme se doleva.

Dům **č. p. 24 zvaný Rückerův** podle svého architekta nám nabídne další variaci „poďobané“ omítky. A také české pojetí architektury středomořských haciend křížených s funkcionalistickými prvky. Velká několikadílná okna střídají oblouková, střecha s červenými taškami je z části sedlová a z části valbová. Kvazi barokní mříže na oknech se „perou“ s technicistním zábradlím terasy. A vzrostlé borovice středomořskou image jen korunují.
Vilu podle sporadických zdrojů povětšinou obývaly rodiny zahraničních diplomatů. Při restitucích se o ni nikdo nepřihlásil. Raději popojděme…

Stále se díváme doleva.

Projekt vily s adresou **Barrandovská 22** byl roku 1937 vyhotoven pro inženýra Němce, ale ještě před vlastní výstavbou jej i s pozemkem koupil hudební skladatel a později především nakladatel **František Ferry Kovařík**. Specializoval se na nahrávky českých lidovek, trampských písní a operetních a filmových melodií. Bydlení si však užíval jen do roku 1948, kdy zemřel.

Jeden by očekával, že se si uspokojovatel lidového hudebního vkusu na Barrandově pořídí spíše vilku v lehce venkovském stylu. Opak je však pravdou. Jeho dům je typická krásná „krabice“. Ano, jde o funkcionalismus, ale speciální, zvaný emocionální. Aknózní okrovou omítku sympaticky oživuje červeň zábradlí a okenních rámů. Současná omítka není původní, ale vypadá tak. Při zateplování budovy byla na zakázku vyrobena speciální nová omítková směs, která mohla být nanesena v tlustší vrstvě, což zopakování staré textury umožnilo.
Od roku 1992 je stavba architekta Ladislava Syrového (ateliér Jaroslava Fragnera) zaslouženě chráněnou kulturní památkou.
O zachování jejího genia loci se zasloužila také další majitelka – malířka Alena Ladová.

Vidíte „výtah“ pod ořechem? Ať už ano nebo ne, zodpovězte další otázku. Otcem Aleny Ladové byl známý malíř Josef Lada. Ten byl také výtvarníkem úspěšného českého filmu režiséra Josefa Macha.

6. Doplň: Hrátky s ….

Hned vedle je **č. p. 20**. Vilu z roku 1932 pro ředitelského radu Zemské banky **Karla Štruppla** rovněž navrhl architekt Vladimír Grégr. Je postavena v horní části pozemku při ulici Skalní, ze které je druhý vchod. Romantický dům v podobě haciendy ve stylu novošpanělské architektury zdobí drsná škrábaná omítka a kryje nízká prejzová střecha, z níž ční originální stylové komíny. Střechu charakterizuje značný přesah, který v levé části domu kryje velkou terasu na subtilních kovových sloupcích. Rustikální punc stavbě dávají také tmavé nebarvené dřevo a podezdívka z hrubě opracovaného kamene. Plot je nizoučký, ale nápis hlásí, že mají hlídače.

Dům vedle (stále jsme nalevo - přímo proti vstupním dveřím k bývalé Havlově vile) má **číslo 18**. Vila **Bernarda Marka** je postavena na půdorysu latinského kříže s krátkými rameny. Stavba ve stylu anglického cottage má vysokou střechu s

keramickou krytinou vzhledově podobnou prejzům. Její vysoké štíty jsou hladké nebo svisle členěné. Členění vytváří dojem hrázděného zdiva. Vilu. postavenou v letech 1940–1941 pro manžele Markovy navrhli architekti Antonín a Jaroslav Gabrielovi.

Najdete strom gingko biloba? Víte v které knize Jaroslava Foglara hrál důležitou roli? Ve knížce Stínadla se bouří, kde vystupuje společenstvo Uctívači ginga.

Vracíme se na pravou stranu k **číslu 15.** Vila byla postavena pro **Dominika Dlouhého** a jeho manželku Antonii v letech 1929–1930 podle návrhu architekta Vojtěcha Krcha. Na svahu do údolí Vltavy pak architekt Alois Houba navrhl prosklenou přístavbu realizovanou v letech 1933–1934. Dominik Dlouhý byl obchodník, který za 2. světové války odešel do exilu.

Přímo naproti je ve fázi oprav vila **číslo 16** z roku 1932. Ve svahu postavené funkcionalistické sídlo generála letectva **Viléma Stanovského** nezapře rukopis architekta Vladimíra Grégra. Zaujme prosklenou zimní zahradou, jejíž střecha je využita jako terasa horního bytu. Na ni navazuje balkon, který vede po celé delší straně domu.
Ještě zajímavější je ale generálův osud. První vyzbnamenání si vysloužil v první světové ve Francii jako stíhací pilot. Počátkem 2. světové války se rozhodl odejít do exilu. Daleko ale nedošel. Byl gestapem zadržen ještě na zahradě vily. Dům mu byl zabaven a přidělena nová bydliště. Na Pankráci, Špilberku a v koncentračním táboře Dachau. Po válce byl povýšen na brigádního generála, v roce 1951 z armády propuštěn, v roce 1952 zatčen a uvězněn. Vilu mu mocní opět sebrali a na 17 let opatřili bydlení ve vězení. Příbytek nebyl rodině vrácen ani po roce 1989. To už je ale jiný příběh…
S českými dějinami generála úzce pojil nejen jeho životaběh, ale i původ manželky Ludmily, akademické malířky. Za svobodna se jmenovala Čelakovská… Buditel národa František Ladislav Čelakovský (1799–1852) byl její pradědeček.

Než odbočíme do uličky mezi vilami, ještě se podíváme na **č. p. 11** po pravé ruce. Funkcionalistickou vilu **Karla Šulce** postavenou v letech 1929–1930 projektoval architekt Otakar Štěpánek.

Od 1. listopadu 1993 je chráněnou kulturní památkou. V polovině 30. let Šulcovi vilu prodali židovské rodině Ledenových. V roce 1939 byla německými úřady zabavena a poskytnuta vysokému důstojníkovi SS. Koncem 60. let 20. století ji koupil spisovatel Václav Cibula a zrekonstruoval. Na stěnách v předsíni, vstupních prostorách a komoře vytvořil Cyril Bouda kresby strašidla, jeptišky a svatého Václava sklízejícího hrozny.

7. Jak se jmenoval bratr sv. Václava?

Poslední, které se v této části Barrandova budeme věnovat, je vila **bratří Niklasů** s **č. p. 14**. Stojí přímo na křižovatce po vaší levé ruce. Architekt František Niklas ji postavil pro svou rodinu jako jednu z prvních na budoucím prestižním kopci. Bratři Niklasovi byli bratranci Ing. Václava M. Havla a Miloše Havla.

Ulice Skalní nás přivede až k domu s **č.19 - Vila Václava Prokopa** a k plotu, podél nějž se dáme zastrčenou uličkou doprava. Přečtete písmenko na štítu domu napravo? Pokud ano, vidíte tak dobře, že si jistě vychutnáte docela hezký výhled do Prokopského údolí…

Nyní sejdeme pár schodů. Hned za silnicí uvidíme slavné **Terasy Barrandov**. Právě probíhá jejich rekonstrukce. Funkcionalistická budova se ve třicátých letech stala sraziště pražské smetánky včetně hereckých hvězd. Objekt ale po 2. světové válce postupně chátral, buržoazní radovánky přestaly být žádoucí. V 50. letech byl uzavřen bazén se skokanskou věží, o tři dekády později ho následoval i bar Trilobit.

Areál od roku 2001 vlastní podnikatel Michalis Dzikos. Opravné práce a rekonstrukce historické budovy i jejího okolí započaly v září 2016. Prý za 200 až 500 milionů korun. Majitel by opravené terasy rád otevřel v roce 2021. Snad se dočkáme…

Nyní prudce odbočíme doleva až k velkému nápisu na skále. Co nám sděluje? Poznáte zkamenělého členovce?

Držíme se chodníku a hned první ulicí odbočíme doleva do mírného kopce. Od pražského okruhu jsme jen pár metrů, ale nijak nás neznepokojuje. Nemusíme ho totiž ani přejít, ani podejít. Směřujeme k popelnicím na tříděný odpad do ulice Pod Habrovou, do míst, kde měl kdysi vyrůst sen Václava Marii Havla: kolonie ryze funkcionalistických vil.

První etapa výstavby zde byla zahájena 27. června 1929 zároveň s otevřením nové silnice, po které byla podniknuta první veřejná jízda na vrchol Habrové. Při nové silnici bylo nabízeno 21 parcel, na hlubočepské straně 17. V době oficiálního zahájení prodeje už však byla většina pozemků dávno prodaná příbuzným a přátelům Havlovic rodiny.

Do začátku 2. světové války majitelé postavili 11 moderních rodinných vil. Plánovaná ukázková kolonie funkcionalistických vil navržených architektem Jaroslavem Fragnerem však nevznikla. Většina budoucích majitelů nechtěla projekty postavit, jak byly navrženy. Projevilo se kreativní puzení. Přežily je snad jen rovné střechy, kterých je skutečně většina.

Každému pozemku byla podle výměrové tabulky přidělena zastavitelná plocha. Všechny parcely měly nabízet vyhlídku. Vily musely být situovány tak, aby si vyhlídky vzájemně nezakrývaly. Proluky mezi sousedícími domy musely měřit nejméně tolik co výška vyššího přiléhajícího objektu. Stavby měly stát nejméně 6 m od hranice parcel a 5 m byla předepsaná šířka předzahrádek u silnic.

Rodinné domy Pod Habrovou měly obklopovat zahrady bez kůlen, zahradních či jiných drobných staveb. Zaklínadlem byla kompaktnost, tvarová čistota hlavní budovy. Žádné přístěnky, zástěnky atp. Povoleno bylo jedno patro bez podkroví. Suterén směl být vybudován, pouze pokud terén neumožňoval jiné řešení. Podzemní prostory sloužit výhradně jako sklepy, nikoli jako dílny nebo byty. Garáž musela být součástí půdorysu domu, její výměra byla zahrnuta do stanovené stavební plochy. Pokud nebylo možné zřídit vjezd kvůli terénu, šlo požádat o výjimku. Mimo dům však počet metrů čtverečních garáže nesměl překročit čtyřicítku. Ploty do ulice měly mít nízké podezdívky z trvanlivého materiálu a ze stejného materiálu i sloupky. Mezi nimi byl předepsán natřený dřevěný nebo železný průhledný plot. Ploty k sousedům rovněž neměly omezovat pohledy do daleka. Plné zdi nebo prkenné hradby, Nikdy! Povolené materiály: drátěné pletivo nebo tyčky všeho druhu. Střechy musely být ploché, v případě skloněných byla předepsána krytina z červeného páleného hliněného materiálu.

Vzali stavebníci tabulky a příkazy vážně? Pojďme se podívat.

Napravo ulice **Pod Habrovou 15** stojí Vila **Bäck**, která byla postavena v letech 1932–1933 pro manžele Bäckovy podle plánu architekta Rudolfa Bettelheima. V pražském adresáři z let 1937–1938 je uvedena již jen Olga Bäcková, vdova. Stavba s plochou střechou je asymetrická, má různě odstupňované a půdorysně zalamované pravoúhlé zdi se zdrsněnou omítkou, původně proškrabovanou. Uličnímu průčelí dominuje schodištní rizalit s vertikálním oknem.

Hned naproti je **č. p. 18** – vila **Lavoslava Reichla**, ředitele Barrandovských ateliérů. V letech 2011–2013 byl dům rekonstruován a fasáda zateplena. Při modernizaci byly odstraněny okenice, dřevěná zábradlí na balkonech a vápencová podezdívka. Nahoře zaoblené vstupní dveře a okna byly nahrazeny novými.

Číslo 16 má funkcionalistická vila profesora **Antonína Stránského**, postavená roku 1935 podle návrhu architektů Karla Caivase a Vladimíra Weisse. Stavba s různorodými okny využívá kontrastu lomené bílé a cihlově červené. V posledních dnech války – 8. května 1945 – bylo před domem hlídkou SS zavražděno osmnáct civilistů včetně profesora. V osm ráno čtrnáct mužů, za dvě hodiny další čtyři. Na památku tragické události byl u vchodu umístěn kříž a na zeď protější garáže pamětní deska se jmény zavražděných. O kousek dál napravo…

8. …opište z mramorové desky příjmení posledního hrdiny.

Postoupíme k vile **Františka Nušla** s **č. p. 14**. Jde o první dům této kolonie. Dcera Nušlových Eva byla prvním zde narozeným děťátkem. Její strýček Jan Nušl, sochař, restaurátor a šperkař, navrhl a vytvořil plastiku trilobita, kterou ve formě malého zlatého odznáčku později Havel věnoval každému novému obyvateli areálu.

Balkon v patře zdobí elegantní tyčové zábradlí. Přízemní terasa je přístupná ze zahrady úzkým kamenným schodištěm a ze severu je chráněná kamennou zdí.

Všimněte si překrásných tajemných zahrad za domy napravo. Možná zrovna zde našel Jiří Trnka předlohu pro svou kouzelnou Zahradu. Listnaté stromy jsou vůbec všude kolem. Kterých je nejvíc?

Došli jsme před **číslo 12**, před vilu, kterou v letech 1929–1930 navrhl pro **manžele Rösslerovy** architekt Alois Houba. Rodina se dvěma malými dětmi zde bydlela pouze krátce, pak se majitelé často střídali.

A opět se můžeme kochat pohledem na zeleň. Tentokrát jsou to vzrostlé tisy a túje.

Šťastné **číslo 7** má dům architekta a stavitele **Jindřicha Kaplana** z roku 1928. Stojí ve svahu, takže je při pohledu z ulice dvoupodlažní, ze zahrady čtyřpodlažní. Ateliér se nacházel v prvním suterénu, zázemí pro údržbu domu a zahrady ve druhém, byt rodiny ve dvou horních podlažích. Ateliér byl později nuceně přestavěn na další bytovou jednotku a dům při necitlivých úpravách přišel například o další kruhové okno do ulice.

Vilu ředitele banky Slavie **Jaroslava Čížka** najdete pod **číslem 10**. Roku 1931 ji postavila firma Václav Hlaváček a Václav Müller.

Dům **č. p. 5** působí poměrně nenápadně. Vila **Josefa Martínka** byla v letech 1930–1931 podle návrhu architekta Kurta Spielmanna postavena pro Čeňka Karlíka. Martínek ji koupil už v roce 1932. Josef (1888–1976) byl sběratelem čínského umění. Po skončení první světové války působil v Šanghaji jako ředitel britské celnice. Do Prahy se vrátil až koncem 20. let 20. století. V Evropě své sbírky poprvé vystavoval v Londýně, v Praze roku 1930 v Mánesu, kde poté otevřel obchod s uměním Číny a Japonska. Spolupracoval s Náprstkovým muzeem, kterému dodával exponáty. Po nástupu komunistů v roce 1948 s rodinou emigroval.

Povšimněte si detailu velkých oken (velká okna, která mají zaoblené rohy).

Pod Habrovou 8 najdete dům, který mimo jiné obýval známý scenárista Jaroslav Dietl. Jak se jmenoval jeho nejpopulárnější seriál? Dokážete vyjmenovat alespoň dva kladné hrdiny a jednoho záporáka? My si pamatujeme doktora Sovu, Cvacha a nemluvnou Inu.

Jsme u konce ulice prvních slavných barrandovských vil. Opustíme pohodlnou asfaltku a vkročíme do lesíka. Je celkem jedno, kterou pěšinu zvolíme. Důležité je držet se souběžně s roklí pod námi a nejvýše po cca 500 metrech odbočit některou z pěšinek doleva. Dovedou nás k chodníkům směřujícím ke Kříženeckého náměstí – startu i cíli výletu.

Ale pozor, zapomněli jsme na poslední hádanku! V produkci Filmových ateliérů Barrandov, před nimž dnes všechno začalo i končí, se natáčel film, který v roce 1968 získal Oscara. Jak se jmenoval?

9. Doplňte slovo, které chybí v názvu oscarového filmu Ostře sledované …

Když si přečtete dokončenou tajenku, jistě oceníte, že se s námi nikdy neztratíte. I kdybyste náhodou zapomněli, kde jste, připomeneme vám to.

Doufáme, že jste si oživili, co už o barrandovských vilách víte, a dozvěděli se něco nového. Hlavně ale doufáme, že se vám výlet líbil. Za vyplněnou tajenku si vyzvedněte malý dáreček v Informačním centru Prahy 5.

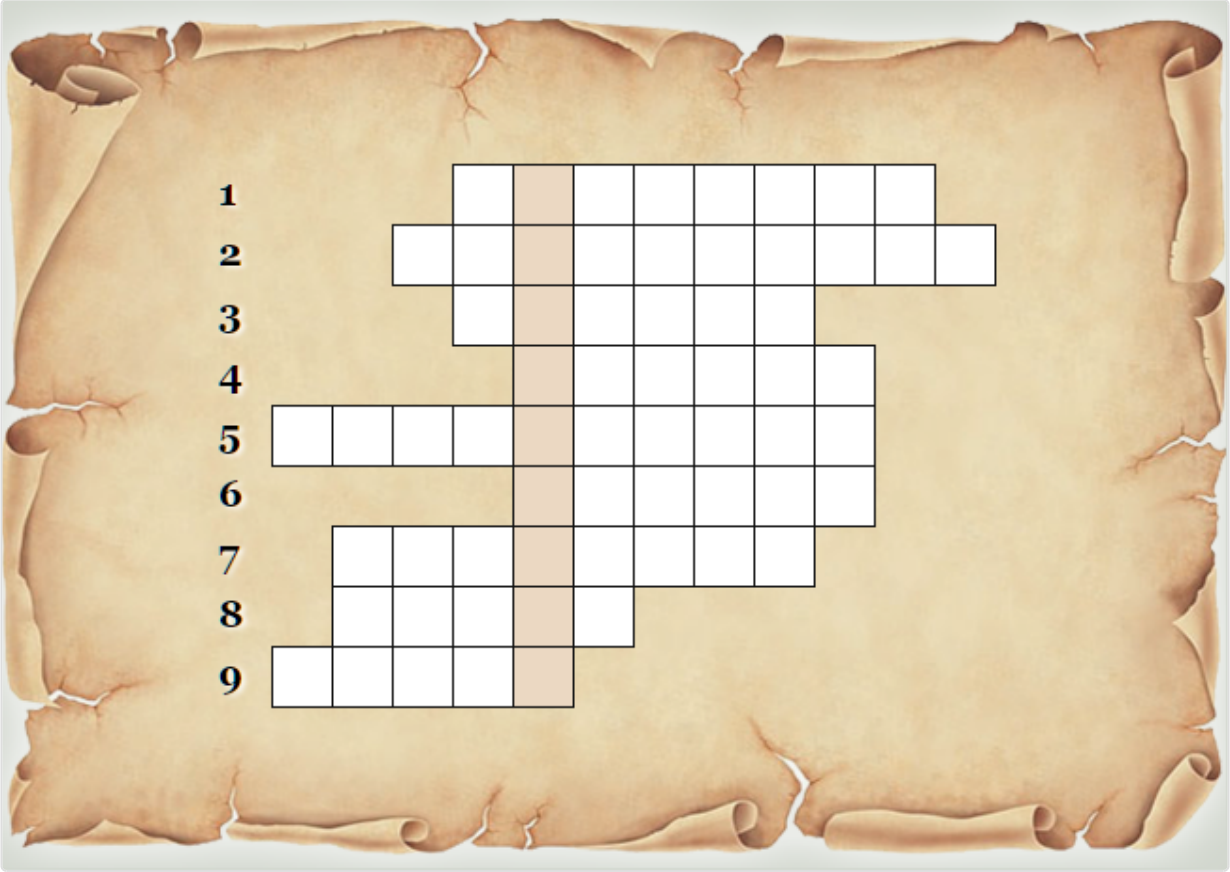
Tak zase někdy na shledanou!

Informační středisko, Štefánikova 236/13, 246/15

DNY	ÚŘEDNÍ HODINY
Pondělí	8:00 – 18:00
Středa	8:00 – 18:00
Úterý a čtvrtek	8:00 – 16:00
Pátek	8:00 – 14:00

Otázky k tajence

1. Jak se spisovatelka jmenovala příjmením?
2. Ve kterém státě USA najdete největší strom na světě?
3. Jak se Vlasta jmenoval příjmením?
4. Jak se jmenuje křestním jménem autorka povídky Divá Bára?
5. Napište, jak se jmenuje lokalita na jihu?
6. Doplň : Hrátky s ….
7. Jak se jmenoval bratr sv. Václava?
8. Opište z mramorové desky příjmení posledního hrdiny.
9. Doplňte slovo, které chybí v názvu oscarového filmu Ostře sledované …

A co můžete vyhrát?

Tajenku posílejte na e-mail **veldo@veldo.cz**. Můžete ji také poslat ve zprávě na náš Facebook "Velká dobrodružství". Každý měsíc vylosujeme jednoho z výletníků, kterému pošleme našeho **Lumpardíka z podhradí**. Vždy připojte celé jméno, adresu a také kód výletu.

Výlet stažen z www.veldo.cz | © Velká dobrodružství

Vytvořeno: 09.11.2026 15:06